

כ"ה/חשוון/תשפ"ב
31 אוקטובר 2021

סיכום ישיבת מנהלת נחלים ושטחים פתוחים ערד מס' 5

משתתפים:

ראה רשימת משתתפים (נספח א')

דיון:

1. מטרת הישיבה:

- א. מעקב אחר נושאים לטיפול מישיבת מנהלת מס' 4.
 - ב. העלאת נושאים סביבתיים וחברתיים לדיון וקידום לפי ועדות עבודה.
 - ג. חשיפה לחיזוק תחום התיירות המדברית בעיר והקשר שלו למנהלת.
2. מצ"ב מצגת ישיבת המנהלת. סיכום הישיבה והמצגת הועלו לאתר רשות ניקוז ים המלח.
3. נושאים מרכזיים לפי ועדות המשנה:

א. תיירות וטיילות:

1) הצגת תכנית אופרטיבית לתיירות ערד, הילה צחי- כחלק מחוון העיר חכ"ל התבקשו להכין תכנית אופרטיבית לתיירות ערד. ראש העיר הנחה כי בשנת 2022 תתרחש קפיצת מדרגה בתחום התיירות. מרבית הפרויקטים התיירותיים נמצאים בשטחים הפתוחים והנחלים – נשענים על משאבי הטבע והסביבה, ולכן נכון שהנושא ידובר במנהלת הקיימת בה יושבים מגוון רחב של גופים בעלי עניין. כמו כן נושא התיירות יופיע גם בכותרת המנהלת. בהתאם לכך יש לזמן באופן קבוע למנהלת את נציגי חל"י, החמ"ת ומשרד התיירות.

ב. חינוך וקהילה:

- 1) עבודות חקר בנחלים מגמות ביולוגיה וגאולוגיה, שרית מויאל- תכנית סיורים בשטחים הפתוחים סביב ערד ועבודות חקר במסגרת מבני הבגרות של תלמידי ביולוגיה וגיאולוגיה. תכנית שהתקיימה בשנה הנוכחית ותמשיך גם בשנה הבאה.
- 2) תכנית חינוכית סביבתית במגזר החרדי, שרית מויאל – תכנית שפועלת מזה מס' שנים במסגרת חינוך סביבתי תוך דגש על מחזור וניקיון פסולת בשטחים הפתוחים וברחבי העיר. ישנו שיתוף פעולה של הקהילה כולה.
- 3) ניקיון נחלים ושטחים פתוחים, שרית מויאל- בתי ספר ברחבי העיר יוצאים לסיורים בנחלי האזור להדרכות סביבתיות שמשלבות ניקיון של הנחלים.
- 4) תכנית חינוך מבוסס מקום, שרית מויאל- תכנית שפועלת בכיתות א' -יב שבמסגרתה כל תלמיד יוצא ל2 סיורים בשנה בנחלים האזוריים, ההדרכות מבוצעות ע"י בית ספר שדה.
- 5) מסעות תענוע, בר ירושלמי- משלחת מחקר המורכבת מאמנים ואנשי מדע משלל דיסציפלינות המחקר, שיצאו למסע בן שבוע בעקבות הדרכים הקדומות של הנגב ובאופן פרטני - בדרך אדום המקראית העוברת מדרום ים המלח ועד לתל ערד. זוהי הזדמנות לספר סיפור משמעותי שתהיה לו השפעה על פיתוח האיזור, הן בהעלאת המודעות האקולוגית למקטע זה של ים המלח והנגב המזרחי, והן בפיתוח מוצר תרבות המקדם תיירות ירוקה.

ג. תכנון ומדיניות:

עמוד 1 מתוך 5

- (1) נושאים שוטפים בתכנון העירוני בשטחים הפתוחים, מרים אלחדד: החזון התכנוני של העיר מתכנס "פנימה", אל תוך העיר ועוסק בהתחדשות עירונית. תכנית 14 השכונות הותיקות שומרת על הקשר ההליכתי עם הנחלים הקרובים. המתכננים מקבלים הנחיות תכנוניות שמבקשות לייצר ולעודד את הקישוריות לואדיות. יחד עם מגמת ההתכנסות חלו מס' שינויים בשנה האחרונה והעיריה מאמינה בשיווקה של שכונת "נופים" – שכונה פריפריאלית. במזרח ישן שכונות נוספות בעלות מגרשי תיירות שעתידות לצאת לשיווק. הוצגה תכנית בשלבים ראשוניים לקראת תב"ע לקידום שדרוג והסדרת תחנות השאיבה הותיקות בנחל טביה ואזור המלוונות, על מנת להתאימן לדרישות הנדסיות וסביבתיות מתקדמות.
- (2) פרויקט שיקום ראש נחל יעלים, איתי פרימן ומוריאל קוסומנו- תכנית האב לנחלים התייחסה לכל ראשי הנחלים, ביניהם ראש נחל יעלים שיוצא מאזור התעשייה. עד כה בוצעו עבודות שיקום התכסית ושיחזור ראש הנחל, בוצעו עבודות למניעת שפיכת פסולת ופיתוח נופי. בהקשר הסטטוטורי הרכבת של ערד עתידה לעבור בין ראש הנחל לאזור התעשייה- הליך השיקום שבוצע חשוב ועשוי לשרת את הפיתוח העתידי.
- (3) ועידת אקלים אזורית, נעה כהן קסינגר- אנחנו בעיצומו של תהליך שהתחיל לפני שנה כחלק מקול קורא לוועידות אקלים אזוריות. ישנן 14 ועידות אקלים בכל הארץ, הועידה האזורית של תמר- ערד-ירוחם התקיימה ביולי האחרון. כחלק מהועידה כל רשות בחרה באילו איומים אקלימיים להתמקד, כאשר ערד בחרה באיומים אזוריים ובפגיעה בבתי גידול. שלושת ראשי הרשויות חתמו על "אמנת ראשי ערים לאקלים ואנרגיה" בה הם מתחייבים שבשלוש שנים הקרובות הם יתחילו לפעול לצמצום פליטה של גזי חממה. לאחרונה ישבו צוות ממוני האנרגיה בשלושת הרשויות והתחילו את שלב המיפוי- איסוף, עיבוד מידע והפצתו. בשלב הבא יתקיימו אירועי שיא לפי נושאים נבחרים.
- (4) הכנת מסמך מדיניות למגוון ביולוגי ואתרי טבע עירוני ועדכונים שוטפים, דנה רודד-
- פארק ערד – קק"ל העסיקו מנהל לפארק אשר התחיל לטפל בנושאי תפעול ותחזוקה. העירייה תגברה סיורים בפארק. מתקדמים לתכנית עבודה שתכלול הקמת סוללת אפר היקפית לכניסת רכבים, המשך עיבוי הפארק וקיום אירועים קהילתיים. התקיימו עד כה שני אירועים קהילתיים. במסגרת שיתוף פעולה ארוך טווח של עיריית ערד עם קק"ל, רשות הניקוז ים המלח ורשות הבדואים, יקודם תכנון מחודש לפארק אשר יכלול הרחבת הפעילות בו, חיבורו לפארק המוטורי והרחבתו לכיוון העיר ערד.
 - זכייה בקול קורס "סביב טבע" – עם גמר התב"ר תתחיל עבודה על מסמך מדיניות עירוני למגוון ביולוגי ולאתרי טבע עירוניים. המסמך ישלים את העבודה שבוצעה במסגרת סקר הטבע העירוני.
 - טיילת סף מדבר- הוגש קול קורא לקש"פ לקבלת תקצוב. הטיילת מהווה באפר בין העיר הבנויה לשטחים הטבעיים. שותפים למימון: תאגיד המים והביוב, רשות ניקוז ים המלח והחברה הממשלתית לתיירות.

ד. תחזוקה, פיקוח ואכיפה:

עדכונים שוטפים, דנה רודד-

1. תגבור סיורים של העירייה באזור בריכת צפירה.
2. הוקם ע"י רט"ג מתקן SOS באזור בריכת צפירה.
3. יחידת השיטור רכשה רחפן אשר ישמש את צרכי העיר, בין השאר לפעילויות אכיפה בשטחים הפתוחים.
4. שת"פ בין עיריית ערד ליח"ס נגב מזרחי לפינוי מפגעי פסולת בשטחים הפתוחים במסגרת קול קורא.

5. פרויקט 500 במימון וביצוע של רט"ג- ניקיון של מפגעי מינים פולשים בליווי מקצועי של ד"ר מיכאל בלכר. מקווים שבמסגרת קול קורא של סביב טבע ימופו אזורים נוספים.

דין :

- (1) תכנית חינוך מבוסס מקום, שרית כספי אורון – האם ישנה מחשבה לקחת את התכנית וליצור פורמט שדומה ל"תכנית שומרי הנחל". שרית מויאל: התכנית כבר היום מחברת את תלמידי בית הספר לשטחים ולנחלים שסמוכים לעיר. התכנית מצליחה לעודד ולייצר מודעות גבוהה לשמירה על הסביבה.
- (2) מסעות תעתוע, הילה צחי- נושא חשוב להעלאת המודעות הסביבתית של ערד, רלוונטי גם בפן של התיירות. מאמינה שישנן אפליקציות לדוגמת עמוד ענן שאפשר להתבסס עליה לטובת שיווק, להכניס תכנים, עדכונים שוטפים. הייתה רוצה לראות אפשרות לבצע גם חלקים של הפרויקט במקרה שבו לא מצליחים לגייס את מלוא התקציב.
- (3) פארק ערד, הילה צחי- חשוב ללחוץ כבר עכשיו לפיתוח יזמויות, קיימת כבר היום התעניינות וככל שנקדים לאפשר זאת נוכל למנוע ונדליזם בשטח.
- (4) פארק ערד, איתי פרימן- חשוב לחשוף את הפארק למגוון של אוכלוסיות, לדוגמא- יצירת קשר עם מפקד בא"ח נחל לחיבור התכנית החינוכית שלהם לסביבת הפארק. בנושא האכיפה, חשוב לקיים פגישה נוספת עם גורמי האכיפה שכן מדובר על שטח גדול – שיתוף פעולה של רט"ג והרשות המקומית. חשוב להזמין ולשתף את אשכול נגב מזרחי במפגשי מנהלת הנחלים.
- (5) מיזם "זבל במדבר", ויקטור ויינר- הרבה מאוד מהאשפה שאנו אוספים היא מפלסטיק, נשאלת השאלה האם ניתן להקים ביציאות הניקוז מהעיר רשת לאיגום האשפה. איתי פרימן- זהו נושא חשוב שנמצא באחריות העירייה, ניתן למצוא דוגמאות רבות לכך בעולם. שרית כספי אורון- המשרד להגנת הסביבה מוציא בכל שנה לקראת החורף איגרת לערים לניקוי הרחובות ותעלות הניקוז למניעת הגעה של פסולת גושים לנחלים. גרי עמל- העירייה נערכת לכך בכל חורף. ההצעה של ויקטור נשמעת טובה, יש לבדוק את המשמעויות.

העתקים :
משתתפים- נספח א'
עו"ד ניסן בן חמו - ראש עיריית ערד

עמוד 3 מתוך 5

נספח א' – רשימת משתתפים בישיבה לפי גופים

גוף	שם	תפקיד
עיריית ערד	גרי עמל	מנכ"ל העירייה
	רחל לנצ'ר	מנהלת מחלקת חינוך
	מרים אלחדד	מהנדסת העיר
	יואב פלישר	מנהל מחלקת הגינון
	יערה חסאר	עוזרת מנכ"ל העירייה
	אנה סנדלר	תיירות ערד
	הילה צחי	מנכ"לית חכ"ל ערד
	איתי פרימן	מנכ"ל רשות ניקוז ים המלח
רשות ניקוז ים המלח	רעות אזולאי	ע.מנכ"ל
	מוראל קוסומו	מתכנתת סביבתית
	איילה אברהמי גובר	מנהלת היחידה לאיכות הסביבה נגב מזרחי
	נעה כהן קיסינגר	רכות קיימות
	שרית כהן מויאל	רכות חינוך
	דנה רוודד	מתכנתת סביבתית
	עזרא ששון	מנהל מרחב נגב צפוני
	עדן אוליאל	רכז תחום פסולת
יח"ס נגב מזרחי	אודי קולומבוס	אקולוג נגב צפוני
	טלילה ליבשיץ	רכות קהילה ויער צפון הנגב
	סבטלנה טליס	רשות העתיקות
	רננה אילן	רכות תשתיות
	שרית כספי אורון	ממונה שיקום נחלים
	ד"ר אופיר כץ	חוקר
	איתי אבני	מפקח בכיר
	שני סניור	
מכון מחקר ים המלח	ויקטור ויינר	יוזם פרויקט "זבל במדבר" ותושב ערד
	בר ירושלמי	אמן
רשות מקרקעי ישראל		
מתנ"ס ערד		
נציג ציבור		
המרכז לאומנות עכשווית ערד		

נספח ב' – מסגרת עבודה

1. המנהלת מורכבת מוועדת היגוי רחבה בה חברים כל השותפים.
2. המנהלת הינה וולונטרית, החלטותיה מתקבלות בהסכמה.
3. בראש המנהלת עומד ראש עיריית ערד, עו"ד ניסן בן חמו.
4. המנהלת מתכנסת פעמיים בשנה, או לפי צורך.
5. סדר היום של המנהלת יישלח מראש וייקבע על בסיס ועדות עבודה.

איש קשר	נושאים לדוגמא	חברי ועדה	מרכז ועדה	וועדת עבודה
דנה רוזד danar@negevenv.org.il	תכנון שכונות חדשות, תשתיות; יישום הנחיות מרחביות; תאום בין תכניות אב; מידע מרחבי; ייזום פרויקטי פיתוח ומענה לק"ק; מחקר אקולוגי.	יח"ס; אגף הנדסה; משרד השיכון; רמ"י; תאגיד הביוב; קק"ל; רט"ג;	יח"ס נגב מזרחי	תכנון ומדיניות
יערה חסאר yaara_h@arad.muni.il	פסולות בנחלים; דיווח על מפגעים; פריצות לרכבים.	מנכ"ל; אגף תברואה; רמ"י, רט"ג, תאגיד הביוב, רשות בדואים.	מנכ"ל עירייה	תחזוקה, אכיפה ופיקוח
אנה סנדלר annas@kalkalit-arad.co.il	פרויקט סף המדבר; תשתיות מטיילים שאינן בשמורת טבע; שבילי ערד למיניהם; פרויקטים תיירותיים; חניוני לילה.	חברה כלכלית; רט"ג; עמותת תיירות; קק"ל; רשות הבדואים.	חברה כלכלית	תיירות וטיילות
שרית מויאל Saritm@negevenv.org.il	מגבונים בנחלים; תכניות חינוכיות; אירועי שיא; שילוב פעילות חינוכית בפרויקטים הנדסיים.	אגף חינוך; יח"ס; קק"ל; רשות בדואים.	יח"ס נגב מזרחי	חינוך
מוריאל קוסומנו moriel@dsda.org.il	ריכוז פעולת המנהלת.	מנכ"ל עירייה; יח"ס; רשות ניקוז ים המלח.	רשות ניקוז ים המלח	תכלול